

KÖVÉR LÁSZLÓ: „PONTOSAN ÉRZÉKELJÜK A VIDÉKI LAKOSSÁG GONDJAIT

Minden párttal beszélő viszonyban

Dr. Kövér László, a Fidesz országgyűlési képviselője, manapság a legelfoglaltabb emberek egyike a parlamentben, hiszen a nemzetbiztonsági bizottság elnökeként „nyakig benne van” a most tetőző ügynök-sztoriban. Mégsem erről a történetről, hanem Magyarország utóbbi egy évének történelméről kérdeztem. Miként látja a rendszerváltást, a törvényhozás eddigi munkáját, az aktuálpolitikai kérdéseket, az ellenzéki pártok egymás közti viszonyát?

O. KOVÁCS ATTILA

— Magam, mindenféle látszat ellenére, az „optimista” emberek közé tartozom. Az elmúlt egy év társadalmi, gazdasági, politikai történéseiről az a véleményem, hogy ennél sokkal rosszabb is lehetett volna, de ami történt, azzal egyáltalán nem vagyok megelégedve. A Fidesz ezt már a kormányzás első száz napjának elteltével kinyilvánította. Megérzéseink később beigazolódtak: bár a kormány nem követett el jövátételten hibát, de mégis, az időjövátételtenül múlik el. A kormány halogató magatartását magában olyan hibáként kell értékelni, amit esetleg nem lehet jóvá tenni. Mára annyiban „változott” a helyzet, hogy nemcsak az idővesztéses tünik jövátételten hibának, hanem azok a törvényhozás elé került törvényjavaslatok is — elsősorban a kárpótlási törvényre gondolok —, amelyek, szerintem, önmagukban is jövátételten károkat fognak okozni a gazdaságban.

A MEGVÁLTÓ PÉNZÜGYMINISZTER

A hosszas várakozás után, a kormány alakítsa ki végre valamiféle konkrét, markáns elképzelést arról, hogy mit akar tenni! Úgy tetszett, hogy lesz egy ember, aki ezt meg tudja mondani. Mint a Megváltó „alászállt” Kupa Mihály a kormányba. Legálábbis úgy tapasztaltam, hogy ezt a kormánytöbbség tagjai közül sokan pszichikailag így élték meg. Valóban, Kupa Mihály fellépése, az általa betervezett program azt volt képes sugallni, hogy végre megjött az az ember, aki tudja, hogy mit akar, és rendelkezik azzal a személyes képességgel, hogy amit akar, azt végre is hajtsa. Ehhez képest a hivatalba lépése óta eltelt idő azt bizonyítja — s erre azért Kupa Mihály nyilatkozatai is utalnak —, hogy korántsem olyan egyszerű a pénzügyminiszter dolga ebben a kormányban, mint amilyenek korábban tűnt. En úgy érzékelem, hogy mind az, ami történik: kárpótlás, egyházi ingatlan, világiállítást ügyében, ez a pénzügyminiszter meggyőződése ellenére történik. Mi több, erősen kétségessé teszi, hogy programját, melynek a centrumában az infláció megfékezése áll, végre tudja-e hajtani.

— Antall József elégedetten számolt be arról, hogy az inflációt az „ígért” mérték alatt tudták tartani.

— En a jövőről beszélek. Mind a kárpótlás, mind az egyházi ingatlan, mind az Expo ügye még csak papíron létezik. Itt igazából nem a jelenlegi tényhelyzetről van szó, hanem arról, amit a közeljövőben meghozandó parlamenti döntések eredményezhetnek. A költségvetési kiadások olyan növekedéssel fenyegetnek, amelyek felboríthatják azt a kényes egyensúlyt, ami az infláció jelenlegi szinten tartását lehetővé teszi.

A KÁRPÓTLÁS KÉNYSZERE

— A kárpótlás kérdése az ominózus alkotmánybíróági döntés után, múlt hétfőn került ismét az Országgyűlés elé. Kónya Imre szép szavai a kárpótlásról azt sugallják, mintha az MDF frakciója is egyértelműen a kárpótlás mellett állna.

— Úgy gondolom, hogy ez természetes emberi reflex. Vagyis, ha valamit kényszer miatt kell megtenni, akkor az ember előbb-utóbb rábeszéli magát, hogy amit meg kell tenni, az mégis csak jó. Úgy vélem, hogy ez a helyzet állt elő az MDF-fel. A választási kampány alatt senki sem beszélt reprivatizációról vagy ilyen mértékű kárpótlásról. Egész egyszerűen azért, mert mindenki tisztában volt azzal, hogy milyen az ország gazdasági helyzete, sőt, azzal is mindenki tisztában lehetett, és gon-

dolom, volt is, hogy ebben a kérdésben igazságos megoldásra nem lehet jutni. Csupán arról lehet szó, hogy bizonyos sérelmet szenvedett csoportokat kiemelünk, és kárpótoljuk, mondjuk, más csoportok rovására vagy más csoportok háttérbe szorításával. Azt gondolom, hogy az MDF lovalta bele magát a kárpótlás kényszerhelyzetébe. Ezt a kényszert pedig az szülte, hogy az MDF számára érzelmileg nem képzelhető el más partnerek, mint amelyekkel most kormánykoalíciót alkot. Ezért természetesen az FKGP és a KDNP jégényeit kénytelenek kielégíteni. Érezhető egyfajta kényszer szülte görcsös ragaszkodás a koalíció fenntartásáért, ezért igyekeznek megbarátkozni a kárpótlás gondolatával, és igyekeznek úgy beállítani a dolgot ország-világ előtt, hogy amit csinálnak, az az egyetlen helyes út volt.

— A kárpótlást különbözőképp: jogi, politikai, erkölcsi, szociális, gazdasági problémaként is magyarázzák. Leginkább ezek keveréként.

— Természetesen érzékelhető ez a zavar, ugyanakkor, ha erkölcsi kérdésként kezeljük, akkor az erkölcsi kárpótlás, mint gesztus, elegendő. Az erkölcsi problémákat nem tulajdon-visszaadással kell rendezni. Amennyiben szociálpolitikai kérdés, akkor annak eszközeivel kell orvosolni.

Amennyiben elfogadják a módosított kárpótlási törvényt, akkor az — mindenféle állítással szemben — szimbolikus mértékű lesz, és meglehetősen nagy csalódást fog okozni azok számára, akik valóban komoly változást várnak tőle. Ha ez politikai kérdés, abban az értelemben, hogy itt Magyarországon viták kellene hozni egy nemzeti kistulajdonosi réteget, szélesebbet, mint ami ma létezik, akkor ezzel a céllal egyetértek és tudok azonosulni. En csupán azt állítom — amit most már egyébként furcsa módon a politikai belharcban Torgyán József maga is érveként és fegyverként használ frakciótársaival és a koalícióval szemben —, hogy ez a kárpótlási megoldás nem ilyen tulajdonosi réteget segít kialakítani, hanem pontosan azoknak juttat állami támogatást, akiknek ma is tulajdonuk van. Ezek a kárpótlási jegyek átvándorolnak a ma is tulajdonnal és tőkével rendelkező csoportokhoz, állami támogatás formájában.

TÖRVÉNYHOZÁSI VILÁGCSÚCS

— Az eltelt egy év alatt az Országgyűlés egyfajta törvényhozási világcsúcsot döntött, ugyanakkor számos fontos törvényről mintha megfeledkezett volna. Miként értékelik az Országgyűlés eddigi teljesítményét?

— Sokan a sajtóban és a közvélemény is — amikor az Országgyűlés munkáját értékelik — helytelenül értékelik a felelősséget. Általában az Országgyűlés felelősségéről beszélnek: az Országgyűlés nem a megfelelő súlyú kérdésekről beszél, főleg törvényekről vitákat folytat. Szeretném, ha mindenki tudatosulna, ez így nem igaz. Először is van kormány és van Országgyűlés. Az Országgyűlésen belül is van kormánytöbbség és van ellenzék. A felelősségeket nem szabad összekeverni. Ami az Országgyűlésben történik, az 90 százaléka a kormány akaratának megfelelően történik. Az Országgyűlés olyan törvényeket tárgyal és olyan sorrendben, ahogy a kormány betervezte. A törvényeket olyan ütemezésben tárgyalja, ahogy ezt a kormánykoalíció meghatározza. Így az ellenzéknek tulajdonképpen nincs olyan mozgáster, döntési kompetenciája, amelyet a külső megítélés neki tulajdonít. Ettől függetlenül természetesen vannak meddő viták, így az előbb említett kárpótlási vita is ezek

közé tartozik. A vitához száznál többen szóltak hozzá, a hozzájárulások 80 százaléka mégis a koalíció padso- raiból érkezett. Mára egyre inkább ellehetetlenülnek az Országgyűlés normális működésének feltételei. Az a tempó, amelyben a fontos és kevésbé fontos javaslatok mérlegelés nélkül az Országgyűlés nyakába zuhannak, ez egész egyszerűen a normális felkészülést teszi lehetetlenné.

— Ez arra utal, hogy már a koalíción belül sem működnek az egyeztetési mechanizmusok?

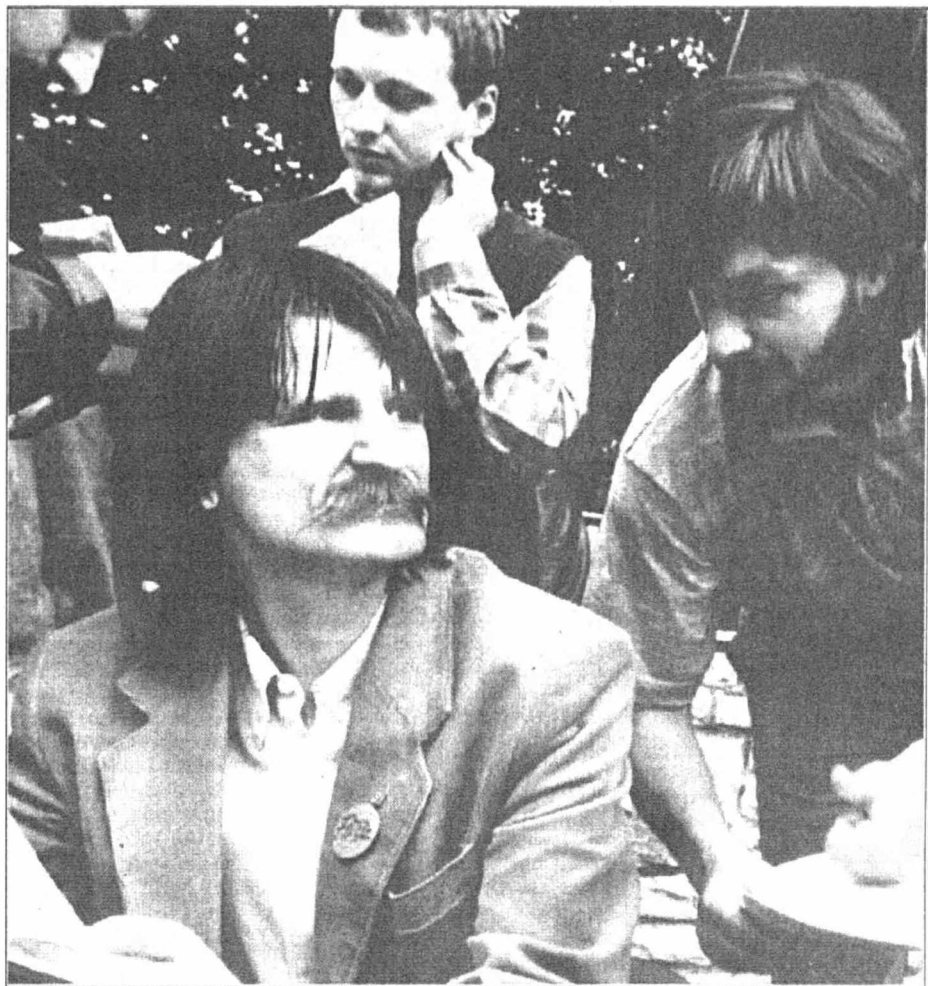
— Pontosan így van, és ez jelentős mértékben meghosszabbítja a parlamenti munkáját. Mára nyilvánvalóvá vált, hogy ha a kormánykoalícióban nem történik előzetes egyeztetés, akkor a kormánypárti képviselők százával zúdítyák a parlamentre a módosító indítványokat kormányuk javaslatához. Ezt abszurdumnak tartom. Úgy gondolom továbbá, hogy iszonyatosan elhibázott lépés volt például az önkormányzati törvény elfogadása, s ebben az ellenzék is felelős, hiszen kétharmados törvény volt. Az ellenzék abban a politikai szituációban nem merte vállalni, hogy ne fogadja el ezt a törvényt, még jobb meggyőződése ellenére sem. A törvény szomorú következménye máris látható. A köz- igazgatásban, a helyi hatalom szintjén de facto, káosz állt elő a hatáskörök, vagyongazdálkodás tekintetében. Másik következménye az az, hogy önmagában fölőleszen vett el rengeteg időt, a fontos, gazdaságpolitikai törvények megvitatásának elhalasztása volt. S lehet, ennek az az oka, hogy a kormány nem készült fel időre. De lehet, hogy egyszerűen lekötötte az erőket az önkormányzatokhoz kapcsolódó külön törvények megvitatása.

— Köztudomású, hogy megalakulásakor a Fidesz elhatározta, hogy ezentúl úgy működik, mintha valódi parlamenti demokrácia létezne az országban. Vajon most is hasonló következetességgel készül arra, hogy esetleg, mint kormányzati tényező színre lépessen?

— Aki valaha komolyan gondolta azt, hogy politikára adja a fejét, annak az abszurdum azzal a gondolattal is meg kell barátkoznia, hogy a választások után miniszterelnök lehet. Ezzel a felelősséggel kell tehát nekivágni a feladatoknak. A Fidesz munkáját értékelve azt mondhatom, hogy ha nem abban a tempóban és nem is olyan módon történtek dolgok, ahogy magunk számára prognosztizáltuk, alapjában véve átgondolva, felelősséggel állunk neki a politizálásnak. Mi azzal a tudattal indultunk el, hogy valamikor a közeljövőben a végrehajtó hatalomból is részt kell vállalnunk. Ilyen értelemben a következő választásokra is ennek megfelelően készülünk. A magam részéről azonban remélem, hogy mindez csak három év múlva következik be. „Rendes” idejében és nem előbb, mert ha előbb, az azt jelenti, hogy súlyos konfliktus alakult ki az országban.

— Azokra a torgyáni kijelentésekre gondol, hogy két évre kellene szűkíteni a jelenlegi Országgyűlés megbízatását?

— Igen. És nem túl nagy bátorság, ha ezeket a kijelentéseket demagógiának minősítem. A parlamenti demokráciának nem az a lé-

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

nyege, hogy mindenki és mindenkor érvényesítheti akaratát, hanem, hogy meg lehet bízni a törvény által meghatározott időre valakit az ország kormányzásával. Amennyiben ők ennek a feladatnak nem felelnek meg, akkor a következő választásokon megbuknak. Arra való hivatkozással, hogy ez a parlament állítólág nem képviseli a magyar társadalom érdektagságát, a választások előrehozását követelni meglehetősen veszélyes. Az ilyen kijelentések magát a parlamenti intézményrendszerrel teszik kérdőjelessé, ilyen alapon már a választások másnapján kétségbe vonható annak eredménye.

FIDESZ-BÁZIS ÉS -POLITIKA

— A gyakran bírált közvéleménykutatások azt mutatják, hogy a Fidesz népszerűsége változatlan, mégis úgy tűnik föl, s ezt gyakran vetik a frakció szemére, hogy mögötte nincs igazi bázis. Ezek egymásnak ellentmondó kijelentések. Hihetünk-e a közvélemény-kutatásoknak?

— Lévén, hogy több intézet hozott ki hasonló eredményeket, ezeket szakmailag nem lehet megkérdőjelezni. Ugyanakkor természetesen abba a hibába sem eshetünk, hogy elhiggyük: a közvélemény-kutatási eredmények automatikusan fedik a tényleges választás eredményeit. A választások sikerességében sok tényező közrejátszik. A Fidesz szervezetsége nem rosszabb, mint bármelyik ma működő párté az országban. Ha vidéki csoportjaink nincsenek is olyan számosan, mint mondjuk az MDF-éi, és taglétszámunk sem akkora, azt hiszem, hogy ami a Fidesztől ebben a helyzetben elvárható, annak megfelelő.

— Mennyire képviselik a vidéki lakosságot?

— Miután nincs kampányidőszak, nem tartunk olyan gyűléseket, mint amilyenek akkor szokás, s amilyeneket Torgyán József ma is tart, ezért nehéz megítélni. Másrészt úgy gondolom, hogy mindig félrevezetőek, ha az ember abból próbál következtetést levonni, hogy egy gyűlésen, amit Veszprémben vagy Kiskunlacházán, vagy akárhol tart, hányan jelennek meg, és az ott megjelentek hogyan fogadják azt, amit elmond. Természetesen pontosan érzékeljük a vidéki lakosság problémáit, hiszen csoportjainktól számtalan jelzés érkezik. Nem érzékelek semmiféle különbséget a budapesti és a vidéki népszerűség között.

— Mostanra „kihalt” az a prekonceptió, hogy a Fidesz az SZDSZ „kisöccse”. Miként jellemezné az ellenzéki pártjainak mai egymáshoz való viszonyát?

— Lassan unalmassá válik, hogy állandóan hivatkozzunk, mutoga-

tunk a parlamenti frakciók egyikére, hogy mindenért ő — vagyis az MSZP a felelős. No nem azért, mint ha nem lenne igaz, hanem azért, mert ez már senkit sem érdekel az országban. Nem azért szavaztak ránk, hogy hivatkozzassunk, hanem, hogy megoldjuk az ország nehézségeit. Ma az ellenzék soraiból hiányzik egy igazi szociáldemokrata erő, annak ellenére, hogy ezért a szerepért a MSZP „hősiesen” küzd. Az MSZP-vel való kapcsolatunk megítélésekor elmondhatom, hogy akadnak még olyan problémák — a múlt lezáratlanságából fakadóan —, amelyek megnehezítik a velük való felhőtlen partneri viszony kiépítését. Gondoljunk csak a volt állampárti tulajdonok elszámolására, azokra az esélyegyenlőségekre, amelyek ebből a megoldatlan helyzetből kialakultak. Amíg az MSZP nem rendezi ügyeit, addig ezen problémák állandóan elő fognak jönni. Az SZDSZ-szel azóta vannak javuló kapcsolataink, amióta a kérdésben említett prekonceptió megszűnt. Most már talán mindenki belátja, hogy a Fidesz jól elkülöníthető, saját politikát folytat. Az esetek jelentős részében, bár azonos indítatás alapján, de egészen más taktikát követő, más stílusban politizáló párt vagyunk. Ha másért nem, azért, mert később születünk néhány évvel, és egy kicsit másként láttuk a világot. Nagyon örülök annak, hogy nem olyan viszonyban vagyunk az MDF-fel és a kormánypártokkal, mint amilyenben az SZDSZ van. Ezt hasznosnak tartom, nem csak a mi szemszögünkből, hanem az SZDSZ-éből és az MDF-éből is, s így ebből következően az egész parlamenti politizálás szempontjából is. A Fidesz jelenleg minden parlamenti párttal beszélő viszonyban van.

— Demszky Gábor, amikor megvált a nemzetbiztonsági bizottság elnöki posztjától, azt mondta, kifejezetten örül, hogy megszabadul ettől a pozíciótól, hogy nem felemelő érzés szigorú államtitkokról tudni. Miként érzi magát ebben a pozícióban?

— Anélkül, hogy ezt a legkisebb mértékben is panasznak szánnám, e pozíció elvállalása valóban nem fel-emelő érzés. Azt kell mondjam, hogy nem tartozik a legkedvesebb elfoglaltságaim közé a nemzetbiztonsági bizottság ülésein elnökölni. De a politika olyan elfoglaltság, amivel meg kell barátkoznia az embernek — ízléstől és óhajaitól függetlenül. Olyan feladatnak tartom, amit valakinek el kell végezni, és ha már ráemert a választás, akkor ezt megtisztelőnek is érzem.